

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Nummotheca Principum Austriae

ex gazis Aulæ Caesareæ potissimum instructa, & aliunde aucta, quæ a prima ætate, qua in Austria cusa fuit moneta Sub Babenbergicæ Stirpis Marchionibus, Ad Usque Habsburgicæ Gentis Principes, Lineæ Hispano-Austriacæ, Huiusque Masculum Ultimum Carolum II. Regem Hispan.

Complectitur tabulas aeri incisas LI

Herrgott, Marquart

Friburgi Brisgoviae, 1752

[Text]

[urn:nbn:de:bsz:31-241470](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-241470)

Tab. XLVII.

Cortracensis, cuius cura nummus prodiit, visuntur. Priora duo scuta lauri ramis, quos dictæ manus una cum corde ardente completi videntur, marginata, & corona regia fastigiata sunt. Ad dicitur in peripheria hemistichium: FÆDERA IUNGXIT (*errore scilicet pro iunxit*) AMOR ANNO 1679.

Est hic quoque nummus eiusdem cum duobus prioribus, ut facile intelligitur, argumenti. Quartum nummum, eadem occasione signatum, in suas tabulas retulit HERÆUS, cuius pars antica huic nostro ex amussi respondet, nisi quod præterea supra laudati sculptoris nomen ROETTIERS adiciatur: postica vero eadem est, cum postica numeri præcedentis. Quare ab eius designatione abstinere posse visum est. *V. L. l. c.*

XVI.

Tab. XLVIII.

CAROL. us ET. LVDOV. ica D. ei G. ratia HISP. aniarum ET. INDIARUM REGES. Effigies Regis & Reginæ, obversis vultibus, sub corona regia. In segmento anulus aræ Christianæ 1680. media manu *Antverpiensi* observatur.

In averfa ramus olivæ & arista, in decussim positæ & connexæ, adiecto in peripheria hemistichio: PACIS SOBOLISQUE. PROPAGO.

Nummus honori novi sponsi & sponsæ datus. Nam hoc anno demum receptam e Galliis uxorem suam ingenti pompa Rex CAROLUS in regiam sedem introduxit (a). Ramum olivæ *pacis*, aristam *fecunditatis* symbolum esse notum est. *Ib. p. 272.*

(a) Holl. Mer. 1680. p. 1--5.

XVII.

CAROLUS II. HISPAN. REX.

CAROL. us II. D. ei G. ratia HISP. aniarum ET. INDIAR. um REX. 1681. Rex cataphractus, cum pileo cristato in capite, equo incitato vehitur, dextra parazonium tenens, sin. frenum, retro volitante paludamento.

PACE. DATA. HÆC. DET. CONNEXIO. FRVCTVM. Rosa *Anglica* iuncta cum virgula oleaginea, quam duæ manus amplectuntur, sub quibus abundantia cornu iacet. Adscribitur desuper: PAR. ET IMPAR.

Rex Gallia, pace *Neomagensi* facta, novam statim rei gerendæ materiam quærens, cum vicinis ita agebat, ut si gereret inimicitias. Regem Hispania coegit se abstinere titulo *Ducis Burgundia* (b), qua ipsa scilicet *Neomagensi* pace fuisset privatus. Villas & oppida circumiacentia cepit, causam interferens: ea ad urbes pertinere, per pacem ipsi traditas. Ergo his conatibus resistendum ratus CAROLUS, fœdere sibi Regem Angliæ adiunxit, qui, pacem cum conciliaffet, curam quoque eius conservandæ agere debebat. *Ib. p. 275.*

b

XVIII.

CAROLVS II. D. ei G. ratia HISPANIARVM. ET. INDIARVM. REX. 1682. Imago Regis integra adverfa. Gerit in capite coronam regiam. Pectus armatum, cinctum aurei velleris torque. Amictus est patagio, pelle munito, & pallio. Dextra manu sceptrum protendit, sin. globum tenet, notissima Regum insignia.

(b) *Ibid.*

CAROLVS II.
HISPAN.
REX.

gnia. Denique pede dextro insistit leonis, qui est *Hispania* symbolum, capiti: id quod supremam CAROLI in illud regnum potestatem denotat.

MARIA. LVDOVICA. DE. BORBON. D. ei G. ratia HISPANIA-RVM. ET. INDIARVM. REGINA. 1682. In segmento I. B. FISCHER. F. ecit.

Regina itidem coronata, pectorali, stola, & palla amicta, sceptrum dextra tenet.

Hoc numismate, maximi moduli, iconico, Rex bene de se merentes donasse videtur. *M. Imp. ex a. fus.*

XIX.

CAROLVS II. D: ei G: ratia HISP. *aniarum* ET IND: *iarum* REX. Effigies Regis fere ut num. I. dextrorsum tamen versa.

In postica leo in pedes erectus, sagitta laesus, duabus insuper aliis ipsi intentatis. Additur in peripheria hemistichium ex VIRGILIO (a) desumptum: DOLOR ARMAT IN HOSTES.

Quo loco Galli pacis *Neomagensis* leges habuerint, diximus hic supra num. XVIII. Cum ergo *Luxemburgum* anno 1682. corona cinxissent, & anno insequenti eandem urbem, cuius obsidionem solverant, Ducatumque cognominem ab Hispanis frustra peterent, atque adeo hostiliter invaderent: Marchioni de *Grana*, Belgii Governatori, negotium datum est, vim vi repellendi (b); atque Rex Gallis bellum, quamvis invitus, denunciavit, id quod

(a) *Aeneid.* x. 398.

(b) *Holl. Merc.* ab an. 1680. ad 82. *Vita Ludov.* XIV. *supralaud.* tom. I. p. 101. seq.

praesens numisma testatur. *Ibid.* Tab. XLV. III. p. 281.

XX.

CAROLVS. II. D. ei G. ratia HISP. *ania* NEAP. *oleos* REX. Scutum *Hispanicum* coronatum.

In postica globus terrestris, cui cornu abundantiae impositum, cum fascibus Romanis, symbolo supremi dominii: omnia teguntur corona regali. Additur perigrapha: HIS. VICI. ET. REGNO. Porro ipsi globo nota temporis 1684. impressa est, & in area a dextris siglae A G A.

CUR Cl. D. VAN. LOON hunc nummum ad annum 1687. retulerit, non video. Lucidissime enim annus 1684. in eo apparet. Est Neapolitanus, apud VERGARAM quoque occurrens (c), ubi vero annus 1686. cernitur, qui repetitionem nummi indicat.

Ceterum annus hic funestus potius Regi, quam felix fuit; cum Galliae Rex *Luxemburgo* cum adiacentibus villis pacis tempore fuisset potitus. Satis tamen habuit Rex CAROLUS tranquillasse res regni sui, induciis factis XX. annorum. *M. Buol. ar. pond. I. dr. I. den. & V. L. l. c. p. 325.*

XXI.

CAROLVS REX HISPANIAE DVXIT ANNAM NEOBVRGLAE. Chronogramma annum MDCLXXIX. exprimens. Protomae Regis & Reginae obversis vultibus, cippo impositae: ille armatus apparet, haec stolata, antiquorum ad in-

(c) *Monet.* di Napol. p. 230. num. 8. edit. in fol.

CAROLUS II.
HISPAN.
REX.

boris arcus eius iacet ; ac insuper turtures adstant , VENERIS alites. Additur in ambitu versus : IRRADIANTE DEO DABIT HÆC CONIUNCTIO FRUCTUS. *Ibid.*

XXV.

CAROLVS. II. HISP. *aniarum* MONARCHA. MARIA. ANNA. ELECT. *oris* FILIA. Effigies aduersæ Regis & Reginae. Ille armatus est , ac ordinis aurei velleris tessera insignis , hæc cum stola , pellibus sabellinis munita , apparet , capite venuste exornato. In imo monogramma sculptoris M B (*Meybusch*) observatur. *T. H.*

XXVI.

Aduersa huius numismatis præcedenti respondet , uno excepto monogrammate artificis.

In auersa cernis duas feminas stolatas , quarum altera coronam in capite , & sceptrum dextra gerens , *Hispaniam* ; altera cornu copiae tenens , *Palatinum* designat , ut apparet ex scutis additis , aræ quadratæ assistentes , in qua duo corda ardentia ponunt & iungunt. In altero littera C , id est CAROLUS : in altero litteræ MA , id est MARIA ANNA , leguntur. In fronte aræ hæc inscripta :

MEM. *oria* II. DESP *onsationis* CAR. *oli* II. HISP. *aniarum* MONARCHE ET MARIE AN. *ne* EL. *ecto*ris PAL. *atini* F. *ilie* PRÆSENT. E AVG. LEOPOLDO ET MATH (*pro* MATRE) SEREN *issima* IOS. *epho*que I. REGE. HVNG. *aria* FE: *lici* OMINE ET SINGVL *ari* POMPA

NEOB. *urgi* CELE. *brata*. 28. Tab. XLVIII.
AVG. *usti* MEYBUSCH. F. *ecit*.

Supra aram Hymen volitat , accendens tædam suam e radiis , litteram L , quæ nominis LEOPOLDI initium facit , cingentibus. Addita est inscriptio metrica : HIS INSTAURATIS FLAMMIS NON FERDITUR ORBIS.

Qua adluditur ad incendia , rapinas , cædes , strages , quibus Palatinum ante hac crudelissime Galli devastaverant. In margine denique exteriori chronodistichon legitur , epocham sponsaliorum sistens :

FAVSTA DIES QVA IVNGITVR ANNA MARIA QVIPPE FERET SOLES HÆC TIBI IBERE NOVOS. *M. Imp. ar. pond. 1. unc. 3. dr. Item ex a. & pl. M. Buol. eiusdem fere pond. V. L. l. c. p. 433.*

XXVII.

CAROLVS. ET. MARI = a ANNA. REX. ET. REGINA. Capita iugata utriusque , dextrorsum posita.

In area auersæ sequens hexametron legimus : GANDA VOVET REGI REGES COMITESQVE DVCESQVE 1689. Sine dubio Gandaveses suos nummos percusserunt , cum nova Regina Belgium transfret. *V. L. loc. cit.*

XXVIII.

CAROLVS II. D. *ei* G. *ratia* HISP. *aniarum* ET. IND. *iarum* REX. Protome CAROLI armata , & ordinis aurei velleris insigni ornata , capite corona tecto , & ad laevam converso. In imo

